

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

Факультет іноземних мов

**Кафедра германської філології, перекладу та зарубіжної літератури
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини**

Факультет філології та журналістики

Кафедра прикладної лінгвістики, зарубіжної літератури та журналістики

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Кафедра іноземних мов та перекладознавства

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ,
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА,
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАРУБІЖНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ»**

20 ТРАВНЯ 2025 РОКУ

Вінниця 2025

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Лазаренко Н.І., ректор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор.

Заступники голови оргкомітету:

Коломієць А.М., проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор.

Ігнатова О.М., декан факультету іноземних мов, кандидат педагогічних наук, доцент.

Жовнич О. В. заступник декана факультету іноземних мов з наукової роботи, доктор педагогічних наук, доцент.

Боровська О. О., завідувач кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури

Члени оргкомітету:

Вишивана Н. В., доцент кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури (член оргкомітету).

Матіюк Д. В., старший викладач кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури (член оргкомітету).

Петров О. О., доцент кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури (член оргкомітету).

Поселецька К. А., доцент кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури (член редколегії збірника).

Сольська Т. М., доцент кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури (член редколегії збірника).

Паламарчук Н. О., старший лаборант кафедри германської філології, перекладу та зарубіжної літератури (технічний секретар)

Робочі мови конференції – українська, англійська, німецька

Друкується за ухвалою навчально-методичної комісії факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 8 від 2 червня 2025)

Адреса редакції:

Факультет іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, вул.Острозького, 32, м.Вінниця, 21100

УДК
81+[37.016:81/82]
(100)(06)
A43

Актуальні проблеми лінгвістики, перекладознавства, методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури

в сучасному освітньому просторі: матеріали
всеукраїнської науково-практичної конференції

- Випуск 1 [20 травня 2025 р.] / Гол.ред. О.М.Ігнатова - Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2025. – 216 с.

Збірка містить матеріали конференції «Актуальні проблеми лінгвістики, перекладознавства, методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури в сучасному освітньому просторі», представлені викладачами та студентами.

Доповіді відображають широкий спектр досліджень у галузі лінгвістики, методики, педагогіки, міжкультурної комунікації та перекладу, практичні доробки учасників конференції.

Відповідальність за зміст викладеного матеріалу несе автор тез та його науковий керівник.

© Автори статей, 2025.

© Факультет іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, 2025

мовної політики держав, спрямованої на забезпечення рівності та уникнення дискримінації за статтю.

Слід зазначити, що гендерно-нейтральна лексика складається з надзвичайно великої кількості гендерно-нейтральної або гендерно-інклюзивної лексики. Вчена О. Клещикова зазначає, що намагання уникнути маскулінно-центричної мови призвело до появи гендерно-нейтральної лексики. Натомість почали поширюватися слова-замінники, які охоплюють обидві статі, а не лише слова чоловічої статі або, значно пізніше, жіночі [4, с.70].

В свою чергу, І. Ковалик стверджує, що гендерно-нейтральна лексика допомагає охопити всі групи людей, незалежно від їхньої гендерної ідентичності. Це особливо важливо в текстах, які стосуються широкої аудиторії. Використання таких слів і виразів дозволяє уникнути стереотипів, пов'язаних з певними гендерними ролями, і сприяє створенню більш об'єктивного та неупередженого тексту [3, с.115].

Немало важливо, що гендерно-нейтральна лексика охоплює слова та конструкції, що не вказують на стать особи, про яку йдеться. Вона є особливо актуальною в офіційно-діловому та академічному мовленні, а також у юридичних документах, де важливо забезпечити нейтральність та інклюзивність.

У своїй праці О. Касаткіна-Кубишкіна виділяє наступні основні характеристики гендерно-нейтральної лексики є:

- відсутність прямих вказівок на стать (наприклад, використання слова п замість керівник/керівниця).
- заміник маскулінних форм загального роду (наприклад, замість працівник – співробітник, персонал).
- безособові або узагальнені конструкції (кожен повинен дотримуватися правил замість кожен студент повинен дотримуватися правил)[2, с.36].

Гендерна нейтральність мови ускладнює процес перекладу, особливо якщо мови-джерело та мова-реципієнт мають різні традиції щодо гендерного маркування.

Переклад гендерно-нейтральної лексики може бути складним через культурні відмінності. Гендерно-нейтральна лексика може бути сприйнята по-різному в різних культурах, і перекладач повинен враховувати культурний контекст цільової аудиторії, щоб уникнути непорозумінь.

Іншим викликом є відсутність аналогів у цільовій мові. У деяких

мовах може бути відсутня гендерно-нейтральна лексика для певних понять. У таких випадках перекладач повинен знайти альтернативні способи передачі смислу, які зберігають нейтральність.

Таким чином, гендерно-нейтральна лексика є важливим аспектом сучасного мовознавства та перекладознавства, оскільки вона спрямована на усунення гендерних стереотипів у мові. У перекладі використання такої лексики стає особливо актуальним при адаптації текстів із мов, що мають менш розвинену систему фемінітивів або прагнуть уникати гендерної маркованості, таких як англійська.

Література:

1. Чуєшкова О. В. Становлення терміносистеми гендерної лінгвістики. Вісник НУ «Львівська політехніка». 2016. № 842. С. 161–164.
2. Клещова О. Є. Мовлення чоловіків і жінок у соціолінгвістичному аспекті / О. Є. Клещова // Лінгвістика: зб. наук. Праць ЛНУ ім. Тараса Шевченка. № 3 (24). Ч.2. Луганськ, 2011. 232 с.
3. Stoller R. Sex and Gender: On the Development of Masculinity and Femininity. New York: Science House, 1968. 383 p.
4. Комов О.В. Гендерний аспект перекладу. Актуальні проблеми слов'янської філології. 2011. Вип. 24. Част. 1. С. 409–418.

Іванишин Наталія

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДУ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

В умовах воєнного стану, глобалізації та викликів, спричинених пандемією COVID-19 і повномасштабним вторгненням рф, переклад як ключова складова іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту набуває особливого значення. Оволодіння навичками професійного перекладу вимагає не лише мовної компетентності, а й адаптації до новітніх цифрових технологій.

Сучасні цифрові інструменти — такі як онлайн-платформи (Moodle, Coursera, Prometheus), інтерактивні симулятори, перекладацькі

програми (Trados, MemoQ), а також штучний інтелект (ChatGPT, DeepL, Google Translate) — істотно покращують якість практичної іншомовної підготовки. Вони відкривають нові можливості для розвитку перекладацьких навичок у безпечному, гнучкому та технологічно розвиненому середовищі.

Заклади вищої освіти (ЗВО) активно впроваджують ці інструменти в освітній процес: дистанційні платформи відповідають специфічним потребам здобувачів, а віртуальні симуляції та цифрові перекладацькі лабораторії замінюють традиційні практичні заняття. Це дозволяє майбутнім фахівцям не лише безперервно здобувати знання, а й розвивати критично важливі перекладацькі компетентності, необхідні для ефективного виконання професійних обов'язків у кризових ситуаціях.

Таким чином, цифровізація освітнього процесу та акцент на переклад як практичний інструмент міжкультурної комунікації забезпечують підготовку конкурентоздатних фахівців цивільного захисту, готових діяти в умовах надзвичайних ситуацій.

Moodle – це система управління навчанням, напр., у ЛДУ БЖД «Віртуальний університет» Google Classroom та ін. Використовується для комунікації викладача та здобувача, навчання, тестування, доступ до матеріалів та створення навчальних дисциплін у дистанційному режимі. Хмарні технології, напр., Google Workspace (Docs, Slides, Drive) додатково використовуються для зберігання, обміну даними та спільної Moodle роботи над проектами, Microsoft Teams –для проведення практичних онлайн занять та зустрічей. На основі цієї системи створені масові відкриті онлайн-курси (MOOCs), наприклад, Coursera, edX, Udemu, де можна покращити свої знання з іноземної мови на матеріалах від провідних університетів світу. У Microsoft Teams реалізовано можливість синхронного перекладу мовлення завдяки функції окремих аудіо доріжок — подібно до функціоналу, який давно використовується в Zoom. Ця функція доступна для запланованих зустрічей та вебінарів і дозволяє проводити повноцінний усний переклад у режимі реального часу під час онлайн-заходів.

Організатор зустрічі в Teams може заздалегідь призначити перекладачів для певних мов через спеціальне меню налаштувань. Під час самої зустрічі перекладачі працюють на окремих аудіоканалах, не перешкоджаючи основному мовленню. Учасники мають змогу обрати потрібну мову перекладу зі списку доступних мов у налаштуваннях

Teams і слухати або лише переклад, або переклад із фоновим оригінальним звуком. Такий підхід дозволяє забезпечити якісний синхронний переклад без затримок і підтримує багатомовну комунікацію, що особливо важливо під час міжнародних конференцій, навчань чи тренінгів.

Окрім синхронного перекладу, Microsoft Teams також надає можливість автоматичних субтитрів (live captions) і перекладу субтитрів у режимі реального часу. Після активації цієї функції система розпізнає мовлення спікера та відображає його у вигляді тексту на екрані. У преміум-версії Teams доступна додаткова опція — переклад субтитрів на вибрану мову. Наприклад, якщо доповідач говорить англійською, учасник може бачити субтитри українською. Це особливо корисно для учасників, які мають труднощі зі сприйняттям усного мовлення або потребують додаткової мовної підтримки.

Варто зазначити, що функція автоматичного перекладу субтитрів наразі доступна не для всіх мов, а якість перекладу може варіюватися залежно від складності теми, швидкості мовлення та специфіки термінології. Проте в поєднанні з функцією синхронного перекладу Teams створює ефективне середовище для реалізації багатомовної взаємодії.

Таким чином, Microsoft Teams надає сучасні інструменти для організації синхронного перекладу як через професійних перекладачів, так і за допомогою автоматичних технологій, що робить платформу зручною та гнучкою для використання в умовах дистанційного навчання, міжнародних комунікацій та кризових ситуацій, зокрема у сфері цивільного захисту.

Використання інноваційних технологій для перекладу сприяє створенню сучасного освітнього середовища для фахівців цивільного захисту. Ці інструменти забезпечують моделювання сценаріїв надзвичайних ситуацій і адаптовують освітній процес до викликів воєнного часу.

Література:

1. Balendr, A. V., Komarnytska, O. I., Bloschynskyi, I. H., Didenko, O. V. (2018). Information and communication technologies in foreign languages training of the border guards in the European Union Countries. *Information technologies and learning tools*, 67(5), 56-71

2. Islamova O. O. Application of Distance Learning Technologies in the Professional Training of Border Protection Specialists: Theoretical Basics and Generalization of Experience. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2024. Т. 36, Вип. 1. С. 186–201.

3. Коваль М. С., Пазен О. Ю. Адаптація освітніх програм до викликів воєнного часу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 10(44). С. 230–242. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10\(44\)-230-242](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10(44)-230-242).

Ігнатова Олена
Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

GLOBALIZATION, INFORMATION, INTERCULTURAL COMMUNICATION: INTERSECTIONS AND IMPLICATIONS FOR MODERN SOCIETY

The rapid advancement of globalization and informatization has significantly transformed the dynamics of intercultural communication. This article examines how global interconnectedness and the pervasive role of digital technologies reshape intercultural encounters, redefine cultural boundaries, and present both opportunities and challenges for communication in multicultural contexts. The paper argues for the need to develop intercultural competence as a key skill in navigating this complex communicative environment.

In the 21st century, societies are experiencing profound transformations driven by two powerful processes: globalization and informatization. These processes not only affect economic, political, and social spheres but also have a profound impact on intercultural communication. The increasing interconnectedness of the world and the proliferation of digital technologies are creating new communicative landscapes where individuals from diverse cultural backgrounds interact more frequently and more directly than ever before.

This article explores the interplay between globalization, informatization, and intercultural communication, analyzing how these processes influence each other and what implications they hold for individuals,